

Over echtscheiding

N.a.v. Mattheüs 19:1-12

De Heer vertrekt hier uit Galilea en gaat naar de grensgebieden van Judéa, over de Jordaan. Hij reisde deze keer dus niet door Samaria, maar door Trans-Jordanië. Het kan zijn dat Hij deze omweg heeft genomen omdat de Samantanen Hem niet wilden ontvangen. Vele menigten kwamen hier naar Hem toe; en Hij deed hun wel naar ziel en lichaam.

Nu kwamen de farizeën naar Hem toe met de vraag: Is het een mens geoorloofd zijn vrouw te verstoten om allerlei oorzaken? Zij deden alsof zij graag duidelijkheid in deze zaak wilden hebben, maar in werkelijkheid probeerden zij Hem een strik te spannen. Ongetwijfeld was hun het woord van de Heer over echtscheiding, dat wij in de bergrede vinden, bekend. Nu wilden zij een officiële uitspraak van Hem. Als Hij Zich uitsprak in tegengestelde zin aan wat Mozes geschreven had, hoe zou Hij dan de Messias kunnen zijn van Wie Mozes gesproken had?

De Heer antwoordde hun met wat wij lezen over de oorsprong van het huwelijk, en met wat de Schrift door Mozes zegt over de onverbreekbare huwelijksband. Maar hun tegenwerping hierop is het woord uit Deuteronomium 24:1-4. De Heer richt deze 'toelating' met alle kracht tegen hun eigen hart en geweten, en zegt dat ze alleen toegestaan is vanwege de hardheid van hun harten. Dat deze mogelijkheid toegelaten werd, moest eigenlijk hun geweten treffen en hun harten breken.

Als we teruggaan naar de oorsprong van het huwelijk, is het volkomen duidelijk dat echtscheiding niet geoorloofd is. God Zelf, Die de vrouw uit Adam nam, heeft haar naar Adam toe geleid, hen samen verbonden en hun huwelijk ingezegend. Adam heeft de strekking hiervan heel goed begrepen en zijn vrouw 'Isha' genoemd, dat is: Manninne. De Schrift verbindt daaraan een 'daarom'. En de manier waarop de Heer dit woord aanhaalt toont weer duidelijk hoe God en het Woord één zijn. Dit 24e vers is een woord van de Schrift, geschreven door Mozes onder ingeving van de Heilige Geest. En de Heer zegt: 'God heeft gezegd...'

Door het huwelijk zijn man en vrouw één, samen zijn ze 'de mens'. Zo heeft God ze samengevoegd, en God die deze eenheid schiep, heeft ook alleen het recht om deze weer te verbreken. Hij, de God van leven en dood, doet dit 'verbreken' door middel van de dood. Tot aan het sterven van één van de twee partners geldt de huwelijksband.

Is er nu sprake van overspel dan is de band daardoor misdadig, op een zondige manier, verbroken (Lev. 20:10, Deut. 22:23-24). En volgens de wet moest de overspeler of overspeelster daarom gedood worden. Dit bevel van God is nu uiteraard niet meer uitvoerbaar. Ook heeft God in de gemeente niet geboden deze straf te voltrekken; maar Hij heeft wél voorgeschreven de boze uit haar midden weg te doen. Maar hoewel dit zo is, zijn Gods gedachten over het kwaad niet veranderd door de verandering van bedeling. God heeft het oordeel over de zonde nu helemaal in eigen hand genomen, zodat wij in Hebr. 13:4 het hoogst ernstige woord lezen: 'Hoereerders en overspelers zal God oordelen'. En laten wij oppassen dat woord niet door allerlei redeneringen en 'ja maars' te verzwakken, maar het handhaven in al zijn kracht. Zedelijk (moreel) kwaad is in Gods ogen heel erg.

Wat nu Deuteronomium 24:1-4 betreft, moeten wij er aan denken dat het hier gaat over een geval dat werd toegelaten in Israël; een volk naar het vlees, waarin zich wel ware bekeerden bevonden, maar dat voor een groot deel uit natuurlijke mensen bestond. Daarbij hebben we er al op gewezen dat God dit gebod gaf om de hardheid van hun harten.

Bovendien moest men een vrouw met wie men meende vanwege iets schandelijks niet meer te kunnen samenwonen een scheidbrief geven, waarin de reden van de scheiding genoemd werd. Dat maakte het voor een man niet gemakkelijk om zijn vrouw zomaar om allerlei redenen weg te sturen. Want uit de scheidbrief moest blijken of het werkelijk iets schandelijks was dat hij bij haar had gevonden; iets dat het hem totaal onmogelijk maakte om nog bij haar te wonen.

Wat nu de verstoten vrouw betreft: het werd haar niet uitdrukkelijk verboden met een andere man te trouwen tijdens het leven van haar eigenlijke, eerste man. Maar wel werd zij door het aangaan van zo'n huwelijk 'verontreinigd' genoemd. Dat is een heel sterke uitdrukking, waaruit iedere lezer zelf wel de gezonde conclusie kan trekken. Wanneer die vrouw vervolgens ook door de tweede man werd weggezonden of wanneer die tweede man gestorven zou zijn, mocht de eerste man haar dan ook niet meer tot zich nemen. Dat zou een gruwel zijn voor het aangezicht van de Heer, en het land zou daardoor zeer sterk ontheiligd worden.

Dit geval dat God in Deuteronomium 24 vanwege de hardheid van hun harten 'toeliet' voor de Israëlieten is dus wel zo gesteld dat we daarin heel goed Gods uitdrukkelijke afkeer van zulke handelingen kunnen aanvoelen. Lees ook maar het oordeel van de Heer Jezus in Lukas 16:18.

De discipelen, opgegroeid in een tijd waarin de meningen van de twee Joodse schriftgeleerden, Hillel en Schammaï, algemeen erkend werden (die van Hillel nog het meest), zeiden totaal verbaasd: 'Wanneer de zaak met de vrouw zó staat, dan is het niet geraten te trouwen'. Wanneer dus de huwelijksband niet verbroken mag worden – dus ook niet wanneer de karakters niet bij elkaar passen, of om zoveel andere dingen waarin partners alsnog niet overeenstemmen - dan is het maar beter helemaal geen vrouw te nemen...

Dat is in de ogen van velen heel logisch gedacht. De Heer antwoordde hierop met vers 12. We vinden hier drie soorten mensen die 'gesneden' zijn (gecastreerd; ongehuwd). Allereerst zijn er mensen die door een gebrek dat ze bij hun geboorte hebben meegekregen, voor het huwelijk ongeschikt zijn. Dan zijn er personen die door de mensen voor het huwelijk ongeschikt waren gemaakt. Hiertoe behoorden vele vooraanstaande kamerlingen, die *eunuches* genoemd werden. En ten derde zijn er mensen die zichzelf gesneden hebben vanwege het koninkrijk der hemelen. Dit laatste wordt figuurlijk bedoeld en ziet op een vrijwillige onthouding van het huwelijk ter wille van het werk in Gods koninkrijk. Dit vinden we bijvoorbeeld bij de apostel Paulus.

A de Jager